

§ 79

Dnr KS-00045-2025

Remiss - Promemorian Att åter möjliggöra utvinning av uran

År 2018 beslutade riksdagen att förbjuda utvinning av uran (se proposition 2017/18:212 Förbud mot utvinning av uran), lagändringen trädde i kraft 1 augusti 2018. Regeringen föreslår nu förändringar genom promemoria KN 2024/02540, det vill säga att åter möjliggöra uranbrytning.

Lagteknisk föreslår regeringen att uranbrytning ska tillåtas och att det s.k kommunala vetot för gruvetablering gällande uranbrytning tas bort. Regeringen menar att det är av marginell betydelse att det kommunala vetot tas bort.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen antar förslag till yttrande daterat 2025-03-11.

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar Kommunledningsförvaltningens förslag till yttrande som sitt eget.

Deltar inte i beslutet

Stephen Jerand (KD) deltar inte i beslutet.

Yrkanden

Effie Kourlos (C), med bifall av Linda Andersson (MP), Niklas Daoson (S) och Hanne Krogfjord (V):

Kommunstyrelsen antar förslag till yttrande daterat 2025-03-11.

Joel Nordkvist (M), med bifall av Marcus Danielsson (SD):

Östersunds kommun tillstyrker promemorian men anser avseende det kommunala vetot att en särskild hänsyn bör tas till kommuner som i större omfattning berörs av konsultationsförordningen och urfolksrätten.

Beslutsgång

Ordförande ställer Effie Kourlos (C) och Joel Nordkvists (M) yrkanden mot varandra och finner att Kommunstyrelsen bifaller Effie Kourlos (C) yrkande.

Omröstning begärs och genomförs.

Kommunstyrelsen godkänner följande omröstningsordning:

Ja-röst för bifall till Effie Kourlos (C) yrkande.

Nej-röst för bifall till Joel Nordkvists (M) yrkande.

Omröstningsresultat

Med 10 ja-röster mot 4 nej-röster och 1 som avstår beslutar Kommunstyrelsen enligt Effie Kourlos (C) yrkande.

Tabellen visar hur ledamöterna röstat.

Ledamot/ Tjänstgörande ersättare	Ja-röst	Nej-röst	Avstår
Niklas Daoson (S) ordförande	Ja		
Rosi Hoffer (S)	Ja		
Margareta Winberg (S)	Ja		
Maria Nerpin (S)	Ja		
Jean Luc Kabisa (S)	Ja		
Effie Kourlos (C)	Ja		
Pelle Simonsson (C)	Ja		
Magnus Andersson C)	Ja		
Therese Dahlgren Ekroth (M)		Nej	
Lise Hjemgaard Svensson (M)		Nej	
Joel Nordkvist (M)		Nej	
Marcus Danielsson (SD)		Nej	
Stephen Jerand (KD)			Avstår
Hanne Krogfjord (V)	Ja		
Linda Andersson (MP)	Ja		
Summa	10 ja	4 nej	1 avstår

Reservation

Marcus Danielsson (SD) reserverar sig mot beslutet.

Therese Dahlgren Ekroth (M), Lise Hjemgaard Svensson (M) och Joel Nordkvist (M) reserverar sig mot beslutet med följande motivering:

Som Mittstyrets förslag till yttrande är skrivet så omöjliggörs i praktiken en utvinning av uran och andra värdefulla jordartsmetaller i Sverige. Omvärldsläget var oroligt, blev än mer skakigt efter kriget i Ukraina 2022 och sedan ett par veckor tillbaka så ser vi hur världsordningen så som vi känner den sedan 80 år tillbaka är i total gungning och förändring. Sedan kriget i Ukraina påbörjades av Ryssland så har det stått klart att Sverige och Europa inte kan ställa sig i beroendeställning till Ryssland och Kina när det gäller energipolitiken. Sedan den nya doktrinen råder från vita huset under Donald Trumps presidentskap så står det även mer klart att Europa i en ännu högre utsträckning kommer

att behöva sörja för sin egen självförsörjning gällande energi-säkerhet-och försvarspolitik, detta inkluderar självfallet även självförsörjningsgraden av livsmedel och andra viktiga råvaror. Europaparlamentet tog för några år sedan ett beslut om att kärnkraften ska klassificeras som en hållbara energikälla, dels för att underlätta för investeringar i ny kärnkraft men även för att säkerställa Europas oberoende på energimarknaden. Att i ett historiskt förändrat säkerhetspolitiskt omvärldsläge inte möjliggöra för utvinning av jordartsmetaller, inkluderat uran, i Sverige vore att försätta landet i en mycket prekär säkerhetspolitisk position där vi åter igen riskerar att oss i beroendeställning till andra mer auktoritära stater. Detta samtidigt som vi även ser hur möjligheterna för ett globalt handelskrig nu tycks vara historiskt påtagligt där det är svårt att på förhand se vad utgången kommer att bli, annat än att det kommer att få stora effekter på den europeiska marknaden. Trumps starkaste drivkraft kring en fredsprocess i Ukraina handlar om att tillskansa USA sällsynta jordartsmetaller som behövs inom industrin. Det primära läget för Taiwan riskerar också att äventyra exporten av värdefulla komponenter till industrin och metaller som behövs i den gröna omställningen av Sverige. Summa summarum så adresserar promemorian från regering idag ett än mer relevant och viktigt område än när utredningen först tillsattes. Världen har blivit mer komplex och de naturliga handelsvägarna kan fråga de traditionella marknadsekonomiska principerna som vi känner dem.

Uran når sina högsta koncentrationer i alunskiffer och tenderar att medföra riklig förekomst av andra sällsynta jordsartmetaller. Att införa ett totalförbud i landet för att bryta i alunskiffer är därför att aktivt motverka Sveriges möjligheter till grön industrialisering, att äventyra europeisk säkerhetspolitik och ett frångå ett allt viktigare oberoende inom energipolitiken. En möjlig prospektering i alunskiffer kommer att bland annat behöva förbigås av en av världens enskilt starkaste miljölagstiftningar, den svenska miljöbalken, samt av experter (geologer) på statliga Bergsstaten innan det kan bli aktuellt med någon form utav verksamhet i Jämtlands län. Det finns ingen politiker i Östersunds kommun eller Jämtlands län som med ont uppsåt vill medverka till att Storsjön som vattentäkt förgiftas, Moderaterna har varit pionjärer i frågan om att värna vattentäktens betydelse sedan lång tid tillbaka, bland annat genom att agera mot storskaliga kassodlingar av fisk redan år 2013. Man behöver dock behandla frågorna för vad det är, vi kan inte med ansvar för Sverige aktivt säga nej till de frågor som promemorian försöker att besvara ur ett nationellt hänseende. När det gäller eventuella etableringar så får de behandlas enskilt efter att alla processer har haft sin gilla gång. Att förbjuda all brytning i alunskiffer inom miljöbalken utan tidsbegränsning kan dessutom omöjliggöra för att en ny teknik tas fram på området. Vi anser dock avseende det kommunala vetot att en särskild hänsyn bör tas till de kommuner som berörs av konsultationsförordningen och urfolksrätten.

Underlag för beslut

- Yttrande, 2025-03-11

- Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-02-17
- Kommunledningsförvaltningens förslag till yttrande, 2025-02-17
- Promemoria Klimat- och näringslivsdepartementet: Att åter möjliggöra utvinning av uran KN2024/02540

Beslutet skickas till

- Klimat- och miljödepartementet
- Miljö- och samhällsnämnden
- Tekniska nämnden
- Anders Wennerberg, Kommundirektör
- Christina Breding, Miljöstrateg
- Mona Jonsson, Ekonomidirektör